

Asia: VN/17595/2026

Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi rokotuksista ja tartuntatautien ilmoittamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1 § Kansallisen rokotusohjelman rokotteet ja rokotukset

Perustelut selkeät, ei kommentoitavaa.

2 § Riskiperusteisesti annettavat kansallisen rokotusohjelman rokotteet

Kannatetaan esityksen mukaisesti, mutta todetaan että asetuksenantovaltuuksien muutosten takia tartuntatautiasetuksen siirretty osuus liittyen tartuntatautilain 52 §:n mukaisista työntekijöiden ja harjoittelijoiden rokotuksista olisi selkeyden vuoksi hyvä tuoda esiin joko lisäämällä ensimmäiseen momenttiin ” Influenssarokotuksia tarjotaan myös tartuntatautien vakaville seuraamuksille alttiiden sosiaali- tai terveydenhuollon asiakkaiden tai potilaiden lähikontaktissa tapahtuvissa tehtävissä toimiville henkilöille.” tai ainakin viittauksena tämän pykälän lopussa.

Ehdotetaan kolmanteen momenttiin lisäystä: ” henkilölle, jolla on elinolosuhteidensa tai terveydentilansa vuoksi lisääntynyt vaara saada hepatiitti A- tai B-tartunta, annetaan hepatiittirokotukset.”

3 § Rokotukset Puolustusvoimissa ja Rajavartiolaitoksessa

Kannatetaan sanoitusta.

4 § Rokotukset korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollossa

Kannatetaan pykälän lisäämistä asetukseen. Tämä mahdollistaa kansallisen rokotusohjelman rokotteiden saamisen korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuoltoon ja näin osaltaan lisänee rokotuskattavuutta. Todetaan kuitenkin, että maininta hinkuyskästä puuttuu, vaikka kurkkumädältä, jäykkäkouristukselta ja hinkuyskältä suojaavan dtap-rokotteen tehoste kuuluu kaikille 25-vuotiaille annettavaksi. Opiskeluterveydenhuolto on merkittävässä roolissa toteuttamassa kansallisen rokoteohjelman mukaisia rokotuksia. Hinkuyskäsuojan tehostaminen 25-vuoden iässä ei tule riittävän selkeästi esiin vain liitteen 1 viittauksesta vaan tulisi mainita muutoinkin. Imeväisikäisiä

opiskeluun liittyvässä harjoittelussa hoitavien sote-opiskelijoiden osalta hinkuyskäsuoja kuuluu kuitenkin luonnollisesti jatkossa tartuntatautiasetuksessa säädettäväksi.

5 § Rokottaminen

Säännöksen 1 momentin mukaan lääkäri vastaa rokotustoiminnan suunnittelusta ja toteutuksesta. Tämä on kuitenkin sinällään monitulkintainen toteama, eikä perustelumuistioon kirjattu listaus vastuun vaatimuksista selkeytä asiaa riittävästi. On erittäin tärkeää tuoda esiin, ettei rokotustoimintaa saa suunnitella eikä toteuttaa ilman lääketieteellistä asiantuntemusta. Todetaan, että vastuu terveydenhuollon toimintayksiköiden lääketieteellisestä toiminnasta on jo kokonaisuudessaan vastaavalla lääkäriellä. Onkin epäselvää, tarkoitetaanko perustelumuistiossa terveydenhuoltolain 57 § pykälän mukaista vastaavaa lääkäriä, organisaatiossa rokotusten suunnittelusta vastaavaa asiantuntijalääkäriä vai toimintayksikössä yksittäisissä rokotustilanteissa lääketieteellisenä asiantuntijana toimivaa konsulttilääkäriä. Todetaan, että pieniä terveydenhuollon toimijoita lukuun ottamatta rokotustoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen osallistuu vastuullisesti useita lääkäreitä.

Asianmukainen rokotuskoulutus tulisi määritellä tarkemmin ja yksityiskohtaisemmin kuin perustelumuistioon on esimerkinomaisesti kirjattu. Perustelumuistio jättää jonkin verran epäselvyyttä rokotuslupien vastuutahosta.

6 § Rokotusta koskevien tietojen merkitseminen potilasasiakirjoihin

Todetaan rokotusten kirjaamisen Kanta-arkistoon olevan olennaista myös potilasturvallisuuden kannalta. Seurantalomakkeella THL:lle toimitettujen rokotustietojen tulisikin näkyä terveydenhuollon toimijoille viiveettä Kanta-arkistossa. Perustelumuistio ei ota kantaa tähän riittävästi. Tietojen näkymättä jääminen aiheuttaa vähintäänkin ylimääräistä selvittelytyötä ja voi johtaa tarpeettomiin uusintarokotuksiin. Myös pienten toimijoiden osalta niin sanottu puolesta kirjaaminen aiheuttaa tarpeetonta viivettä ja aiheuttaa samoin haastetta potilasturvallisuuden osalta.

7 § Harvinaiset rokotteet, vasta-aineet ja tutkimusaineet

Ehdotettu luonnos on kannatettava.

8 § Lääkärin ja hammaslääkärin ilmoitus yleisvaarallisesta tartuntataudista

Asetuksenantovaltuuden muutos valtioneuvostolta sosiaali- ja terveysministeriölle sekä erillisellä lääkärin ja hammaslääkärin ilmoituksella kerättävien tietojen rajaaminen vain välttämättömiin ja tietosisällön täydentäminen THL:ssa muista kansallisista rekistereistä yhdistämällä ovat kannatettavia muutoksia.

9 § Laboratorion tartuntatauti-ilmoitus yleisvaarallisesta tartuntataudista ja siihen liitettävät mikrobikannat tai näytteet

Ehdotetut muutokset ovat kannatettavia.

10 § Voimaantulo

Asetuksen esitetty voimaantulon aikataulu jää perustelumuistiosta ja sen liitteistä epäselväksi.

Muita kommentteja

2 § tulisi käyttää sanamuotoa henkilölle, jolla on elinolosuhteidensa tai terveydentilansa vuoksi lisääntynyt vaara saada hepatiitti A- tai B-tartunta, annetaan hepatiittirokotukset.

Perustelumuistiossa 4 §:ssä käytetään tekstissä termiä opiskelijaterveydenhuolto. Pykälän otsikossa termi on oikea eli opiskeluterveydenhuolto.

Perustelumuistiossa 8 §:ssä ja 9 §:ssä olisi järkevää käyttää systemaattisesti sanamuotoa lääkärin ja hammaslääkärin ilmoitus.

Ylitolva Katja
Helsingin kaupunki - hallintoylilääkäri